

Rolnummer 652
Arrest nr. 17/95 van 16 februari 1995

A R R E S T

In zake : het beroep tot vernietiging van de artikelen 359, 360, §§ 2 en 3, en 361 van de gewone wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur, ingesteld door M. del Carril en anderen.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters M. Melchior en L. De Grève, en de rechters H. Boel, P. Martens, J. Delruelle, G. De Baets en E. Cerexhe, bijgestaan door de griffier L. Potoms, onder voorzitterschap van voorzitter M. Melchior,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* * *

I. *Onderwerp van het beroep*

Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 19 januari 1994 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 20 januari 1994, is beroep tot vernietiging ingesteld van de artikelen 359, 360, §§ 2 en 3, en 361 van de gewone wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur (*Belgisch Staatsblad* van 20 juli 1993), door Michèle del Carril, raadsheer in het Hof van Beroep te Brussel, Luc Hennart, raadsheer in het Hof van Beroep te Brussel, Françoise Cudell, ondervoorzitster in de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel, Emile Goldenberg, rechter in de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel, die woonplaats hebben gekozen te 1180 Brussel, Defrélaan 19.

II. *De rechtspleging*

Bij beschikking van 20 januari 1994 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Van het beroep is kennisgegeven overeenkomstig artikel 76 van de organieke wet bij op 25 februari 1994 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 8 maart 1994.

De Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, heeft een memorie ingediend bij op 13 april 1994 ter post aangetekende brief.

Van die memorie is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 21 april 1994 ter post aangetekende brief.

De verzoekende partijen hebben een memorie van antwoord ingediend bij op 24 mei 1994 ter post aangetekende brief.

Bij beschikkingen van 28 juni 1994 en 21 december 1994 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, respectievelijk verlengd tot 19 januari 1995 en 19 juli 1995.

Bij beschikking van 17 november 1994 heeft de voorzitter in functie vastgesteld dat rechter Y. de Wasseige wettig verhinderd was en werd vervangen door rechter J. Delruelle.

Bij beschikking van dezelfde dag heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 8 december 1994, na de partijen te hebben uitgenodigd zich ter terechtzitting nader te verklaren over het belang van de verzoekende partijen.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 18 november 1994 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 8 december 1994 :

- zijn verschenen :
- . Mr. P. Lambert en Mr. M. Verdussen, advocaten bij de balie te Brussel, voor de verzoekende partijen;
- . Mr. J. Bourtembourg, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers P. Martens en G. De Baets verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

III. *Onderwerp van de bestreden bepalingen*

De bestreden bepalingen van de gewone wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur zijn die waarbij, wegens de splitsing van de provincie Brabant, de wetgever de bepalingen heeft gewijzigd van het Gerechtelijk Wetboek die aan de provincieraad van Brabant de voordracht toewezenen van de kandidaten voor functies van ondervoorzitter van de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel en van raadsheer in het Hof van Beroep te Brussel. Voortaan worden die voordrachten verricht, wat de vacatures van ondervoorzitter betreft (artikel 359), door de Franse taalgroep (9 of 8 plaatsen) en door de Nederlandse taalgroep (2 plaatsen) van de Raad van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, alsmede door de provincieraad van Vlaams-Brabant (4 of 5 plaatsen).

De voordrachten voor een plaats van raadsheer in het Hof van Beroep te Brussel (artikel 360, §§ 2 en 3) worden verricht door de Franse taalgroep (19 plaatsen) en de Nederlandse taalgroep (5 plaatsen) van de Raad van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, door de provincieraad van Waals-Brabant (6 plaatsen) en door de provincieraad van Vlaams-Brabant (19 plaatsen).

Ten slotte wordt over de voordrachten voor een plaats van raadsheer in het Hof van Beroep te Brussel beslist bij meerderheid van ten minste 26 stemmen (artikel 361).

IV. *In rechte*

- A -

Standpunt van de verzoekende partijen

Ten aanzien van artikel 359 van de gewone wet van 16 juli 1993

A.1.1. De vernietiging van artikel 359 wordt uitsluitend gevorderd in zoverre het betrekking heeft op de voordracht van kandidaten voor het ondervoorzitterschap van de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel. De vernietiging beoogt niet de voordrachten van kandidaten voor een plaats van voorzitter van die rechtbank.

Ten aanzien van het eerste middel

A.1.2. De splitsing van de provincie Brabant heeft de wetgever ertoe gebracht de bevoegdheden die aan die provincie waren toevertrouwd te herverdelen.

A.1.3. De voordrachten van kandidaten voor gerechtelijke functies zijn provinciale taken van algemeen bestuur : zij hangen samen met de provinciale bevoegdheden die noch tot de communautaire noch tot de gewestaangelegenheden behoren. Zij zijn toegewezen aan het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest krachtens artikel 1, derde lid, van de Grondwet.

A.1.4. Het komt de Raad van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest toe een dergelijke taak op zich te nemen. Artikel 359 schendt artikel 1 van de Grondwet in zoverre het die toevertrouwt aan de Nederlandse en de Franse taalgroep van die Raad, welke de organen zijn van respectievelijk de Vlaamse Gemeenschapscommissie en de Franse Gemeenschapscommissie.

A.1.5. Weliswaar kan de federale wetgever, krachtens het vierde lid van artikel 1 van de Grondwet, bij een met de bijzondere meerderheid aangenomen wet, enerzijds, de uitoefening van die bevoegdheden naar een instelling overhevelen waarvan de leden door het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest zijn aangewezen, anderzijds, de nadere regelen vaststellen volgens welke die bevoegdheden worden uitgeoefend.

De overheveling van bevoegdheden die bij artikel 359 tot stand werd gebracht kan evenwel niet opgevat worden als een vaststelling van de « nadere regelen » voor de uitoefening van die bevoegdheden. En gesteld zelfs dat ze als zodanig kan worden beschouwd, toch kan de wet welke die nadere regelen vaststelt slechts met de bijzondere meerderheid worden aangenomen, krachtens artikel 1, vierde lid, van de Grondwet.

A.1.6. Opmerking verdient dat artikel 359 werd aangenomen na de indiening van een amendement waarover het advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State niet werd gevraagd, dat het niet werd voorgelegd aan de Commissie van Justitie en dat de Minister van Justitie niet werd betrokken bij de besprekingen van de commissie die het onderzocht. Dat zegt veel over de haast waarmee het amendement werd aangenomen.

A.1.7. Overigens valt de vereiste van een bijzondere wet eveneens af te leiden uit de artikelen 107^{quater} en 108, § 2, eerste lid, van de Grondwet.

A.1.8. De bestreden bepaling moet dus worden vernietigd, aangezien het Hof overwoog dat de « bijzondere-meerderheidsvoorwaarde noodzakelijk deel uit(maakt) van het systeem tot bepaling van bevoegdheden » (arrest nr. 18/90).

Ten aanzien van het tweede middel

A.2.1. De federale wetgever heeft een onderscheid gemaakt, onder de magistraten van de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel, tussen die welke door een Vlaamse overheid - de provincieraad van Vlaams-Brabant - en die welke door de - Nederlandse en Franse - taalgroepen van de Raad van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest

kunnen worden voorgedragen. Dat onderscheid berust op een objectief criterium : de inaanmerkingneming van het tweetalige karakter van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, op het grondgebied waarvan twee gemeenschappen samenleven. Maar het is onevenredig : het zal ertoe leiden dat de ondervoorzitterschappen in de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel aan een verdeling op grond van de taal zullen worden onderworpen die kennelijk onevenwichtig is ten opzichte van de verdeling op grond van de taal van de rechters, die een afspiegeling is van de verdeling op grond van de taal van de ingeleide zaken.

Naargelang zij Nederlandstaligen of Franstaligen zijn zullen de rechters geen gelijke kansen hebben om in aanmerking te komen voor een benoeming tot ondervoorzitter.

A.2.2. Het gevolg zal eveneens zijn dat er dysfuncties zullen optreden in het dagelijks beheer van de rechtbank in zoverre de Franstalige magistraten, inzonderheid wat de vorderingen in kort geding betreft, ongetwijfeld overbelast zullen geraken, waardoor er achterstand kan worden opgelopen en afbreuk kan worden gedaan aan de gelijkheid van de rechtzoekenden vermits een categorie van hen niet binnen de bij artikel 6.1 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens vereiste redelijke termijn zal kunnen worden berecht.

Ten aanzien van artikel 360 van de gewone wet van 16 juli 1993

A.3.1. De vernietiging van die bepaling wordt uitsluitend gevorderd wat de paragrafen 2 en 3 betreft, die gaan over de voordrachten voor de plaatsen van raadsheer in het Hof van Beroep te Brussel.

Ten aanzien van het eerste middel

A.3.2. De argumenten die worden aangevoerd in het eerste middel dat tegen artikel 359 is gericht, gelden eveneens in zoverre het beroep tegen artikel 360 is gericht. Die twee artikelen werden trouwens in dezelfde omstandigheden aangenomen.

Ten aanzien van het tweede middel

A.3.3. Artikel 360 is op dezelfde wijze ongrondwettig als artikel 359. Het leidt ertoe dat een paritaire verdeling volgens de taal wordt ingevoerd van de raadsheren in het Hof van Beroep te Brussel, wat kennelijk onevenredig is met de verdeling van de hoeveelheid zaken, die als volgt is :

- burgerlijke en handelszaken :	2.810 F	2.432 N
- burgerlijke zaken (jeugdzaken) :	80 F	30 N
- correctionele zaken :	984 F	440 N
- jeugdbescherming :	122 F	23 N

(Vr. en Antw., Kamer, 1993-1994, 22 november 1993, p. 7.904).

Dat gebrek aan evenwicht zal tot hetzelfde dysfunctioneren leiden als zal voortvloeien uit artikel 359, zoals beschreven in A.2.2.

Ten aanzien van artikel 361 van de gewone wet van 16 juli 1993

A.4.1. Volgens artikel 361 zal het Hof van Beroep te Brussel, dat 49 raadsheren telt, zijn voordrachten met de volstreekte meerderheid moeten doen.

Er wordt aldus een onderscheid gemaakt tussen, enerzijds, de kandidaten voor het Hof van Beroep te Brussel en, anderzijds, de kandidaten voor de andere hoven van beroep en, inzonderheid, die waarvoor de voordrachten verdeeld zijn over verscheidene provincieraden. In de parlementaire voorbereiding wordt niet uitgelegd waarom de voordrachten in het Hof van Beroep te Brussel zo zouden moeten worden geregeld dat de verschillende politieke overheden in aanmerking worden genomen die de « voordragende » magistraten hebben voorgedragen, terwijl die verplichting niet zou bestaan voor de andere hoven van beroep.

A.4.2. Dat verschil in behandeling leidt er bovendien toe dat artikel 99 van de Grondwet in zoverre miskend wordt dat artikel 361 uitdrukkelijk voortspruit uit de wens dat een gerechtelijk lichaam in de gelegenheid wordt gesteld toezicht te houden op politieke en taalevenwichten, terwijl het stelsel van het dubbeltal waarin artikel 99 van de Grondwet voorziet werd gewild opdat, wat de door het Hof van Beroep ingediende lijst betreft, slechts met de functionele evenwichten rekening werd gehouden.

A.4.3. Ten slotte miskent artikel 361, in zoverre het de gedachte ingang doet vinden dat de uitoefening van de gerechtelijke functies beïnvloed kan worden door elementen die eigen zijn aan de persoon van de rechter-betreffende ten deze de oorsprong van de voordracht van zijn kandidatuur -, de ongebondenheid van de rechter die onontbeerlijk is voor zijn onafhankelijkheid.

Standpunt van de Ministerraad

Ten aanzien van artikel 359 van de gewone wet van 16 juli 1993

Ten aanzien van het eerste middel

A.5.1. Het Hof is niet bevoegd om ten deze kennis te nemen van de schending van de artikelen 1, derde en vierde lid, en 93, tweede lid, van de Grondwet.

A.5.2. Het Hof heeft slechts geoordeeld dat het hem toekwam kennis te nemen van een schending van de door de Grondwet gestelde meerderheidsvoorwaarden voor de uitoefening, door de nationale wetgever, van zijn bevoegdheid betreffende het gebruik van de talen in bestuurszaken, na te hebben vastgesteld dat het om een aangelegenheid ging met betrekking waartoe de bevoegdheden werden verdeeld tussen de gemeenschappen, de Franse en de Vlaamse, en de Staat (arrest nr. 18/90).

A.5.3. Nu is de vereiste van een bijzondere meerderheid echter niet eigen aan het stelsel van verdeling van bevoegdheid tussen de deelentiteiten. Aldus is een goedkeuring met een bijzondere meerderheid in de zin van artikel 1, zevende lid, van de Grondwet vereist voor de wijziging van de grenzen van de taalgieden (artikel 3bis, derde lid, van de Grondwet) en voor het aanduiden van de wetten waarvoor de Kamer en de Senaat gelijkelijk bevoegd zijn (artikel 41, § 2, laatste lid).

A.5.4. Bovendien vereist artikel 99, tweede lid, (thans artikel 151) van de Grondwet niet het aannemen van een wet met bijzondere meerderheid met het oog op de uitvoering ervan.

A.5.5. Met betrekking tot de aangelegenheid van de voordracht van magistraten voor hun benoeming door de Koning werden geen bevoegdheden verdeeld tussen de Staat, de gemeenschappen en de gewesten. Alleen de uitoefening van de bevoegdheden van algemeen belang van de provinciale overheden werd bij artikel 1 van de Grondwet, voor het tweetalig administratief arrondissement Brussel, aan het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest toevertrouwd, dat dan niet optreedt in zijn hoedanigheid van deelgebied maar van « gedeconcentreerd orgaan » van de federale overheid (zie het voorstel tot herziening van artikel 1 van de Grondwet, *Gedr. St.*, Kamer, 1992-1993, nr. 722/13, p. 167).

A.5.6. Zelfs indien de artikelen 1 en 99 van de Grondwet bevoegdheidsverdelende regels zouden zijn, zou het middel niet gegrond zijn.

A.5.7. Artikel 1, vierde lid, van de Grondwet wordt uitgevoerd bij artikel 83quinquies, volgens hetwelk de taken van algemeen bestuur die toegewezen zijn aan de provinciale organen uitgeoefend worden door het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest op de wijze die het vaststelt. De voordracht van kandidaat-magistraten werd

uitdrukkelijk toegewezen aan de Raad van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest bij artikel 99 van de Grondwet : de aangevochten artikelen 359 en 360 strekken ertoe dat artikel uit te voeren, dat geen bijzondere meerderheid vereist.

A.5.8. Ten slotte zijn de Franse en de Nederlandse taalgroep van de Raad van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest wel organen van de Franse en de Vlaamse Gemeenschapscommissie, maar ook en vóór alles organen van die Raad.

A.5.9. Het middel in verband met de schending van de artikelen 107^{quater} en 108ter, § 3, eerste lid, van de Grondwet is ongegrond aangezien de in het geding zijnde taken van algemeen belang niet werden geregionaliseerd.

Ten aanzien van het tweede middel

A.6.1. Het door de verzoekende partijen aangevoerde verschil in behandeling tussen de magistraten van de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel die door de provincieraad van Brabant kunnen worden voorgedragen en die welke kunnen worden voorgedragen door de taalgroepen van de Raad van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest is slechts de concretisering van de wil van de Grondwetgever.

A.6.2. Bovendien zou artikel 359 niet tot de door de verzoekende partijen aangeklaagde onevenredige gevolgen kunnen leiden. Die bepaling wijst de overheid aan die gemachtigd is om de voordrachten te doen maar zij stelt niet vast aan welke taalvoorwaarde de kandidaten moeten beantwoorden. Artikel 359 moet immers gecombineerd worden met artikel 43, §§ 4 en 5, van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, dat de taalvereisten waaraan de magistraten van de rechtbanken te Brussel moeten voldoen, en de regels van verdeling volgens de taal tussen die magistraten omschrijft.

A.6.3. Zoals de auteurs van het amendement dat tot de bestreden bepaling heeft geleid in herinnering hebben gebracht, wilde de wetgever hoofdstuk VI van de wet van 15 juni 1935 niet wijzigen (*Gedr. St.*, Kamer, 1992-1993, nr. 867/13, p. 68).

A.6.4. Een wanverhouding in de verdeling volgens de taal tussen de ondervoorzitters en de rechters, zou, net zoals het dysfunctioneren dat daarvan het gevolg zou zijn, niet voortvloeien uit het bestreden artikel 359 maar uit de uitvoeringsmaatregelen ervan, inzonderheid de benoemingsbesluiten die de voormelde regels betreffende het gebruik van de talen in gerechtszaken zouden miskennen.

Ten aanzien van artikel 360 van de gewone wet van 16 juli 1993

Ten aanzien van het eerste middel

A.7. Het middel geeft tot hetzelfde antwoord aanleiding als het antwoord dat uiteengezet werd inzake artikel 359.

Ten aanzien van het tweede middel

A.8. Het door de verzoekende partijen aangeklaagde verschil in behandeling beantwoordt aan de wil van de Grondwetgever en is objectief en redelijk. De onevenredige effecten en het dysfunctioneren die het gevolg zouden kunnen zijn van de toepassing van artikel 360 zouden slechts kunnen voortvloeien uit de besluiten tot benoeming in de ambten van raadshere in het Hof van Beroep te Brussel, welke besluiten de wetgeving betreffende het gebruik van de talen in gerechtszaken zouden schenden.

Ten aanzien van artikel 361 van de gewone wet van 16 juli 1993

A.9.1. Het doel van die bepaling is « dat zowel de magistraten die zijn voorgedragen door de provincieraad van Vlaams-Brabant en de Nederlandse taalgroep van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad enerzijds, als de magistraten die zijn voorgedragen door de provincieraad van Waals-Brabant en de Franse taalgroep van de

Brusselse Hoofdstedelijke Raad anderzijds, bij de voordrachten van raadsheren betrokken zullen zijn » (*Gedr. St., Kamer, 1992-1993, nr. 897/13, p. 72*).

A.9.2. Het Hof van Beroep te Brussel is nu samengesteld uit 25 Franstalige raadsheren en 24 Nederlandstalige raadsheren, welke « identificering op grond van de taal » slechts rekening houdt met de taal van het diploma, afgezien van de kennis van de andere taal, waarvan zij hebben doen blijken.

A.9.3. Wegens het niet voorhanden zijn van specifieke regels vereisen de gewone regels, wat de voordracht betreft voor het ambt van raadsheer in het Hof van Beroep te Brussel, een meerderheid van de aanwezigen en een meerderheid van de stemmen. Een Franstalige kandidaat kan dus worden voorgedragen door alleen de Franstalige raadsheren en een Nederlandstalige kandidaat door de Nederlandstalige raadsheren waaraan één enkele Franstalige raadsheer zou zijn toegevoegd.

A.9.4. Vóór de splitsing van de provincie Brabant waren de provincieraad van de provincie Brabant en het Hof van Beroep, dat wil zeggen twee tweetalige organen, bevoegd voor de voordracht. Als gevolg van die splitsing ressorteert zij nu, wat de door de politieke organen ingediende lijst betreft, onder eentalige organen. De wetgever vreesde dat het vervangen van een tweetalig politiek orgaan door eentalige politieke organen een weerslag zou hebben op de werking van het Hof wanneer het kandidaten voordraagt.

A.9.5. Dankzij het bij artikel 361 ingevoerde stelsel worden de Franstalige en Nederlandstalige magistraten betrokken bij de voordracht van alle kandidaten vermits een meerderheid van 26 raadsheren impliceert, indien het om een Franstalige kandidaat gaat, dat alle Franstalige raadsheren plus een Nederlandstalige raadsheer akkoord gaan en, indien de kandidaat Nederlandstalig is, dat alle Nederlandstalige raadsheren plus twee Franstalige raadsheren hun instemming betuigen.

A.9.6. Dat onderscheid, ten opzichte van de voordrachten in andere hoven van beroep, steunt op een objectief criterium: het tweetalige karakter van het Hof van Beroep te Brussel.

A.9.7. Die bepaling miskent niet artikel 99 van de Grondwet. Zij belet dat een kandidaat wordt voorgedragen enkel en alleen omdat hij tot een bepaalde taalrol behoort, los van zijn beroepsbekwaamheden.

A.9.8. Zij draagt ertoe bij dat de naleving van de onafhankelijkheid van de rechters wordt verzekerd vermits zij belet dat de voordracht van een kandidaat enkel het gevolg is van de taalrol waartoe hij behoort, net zoals zij belet dat een magistraat zich beïnvloed voelt door het feit dat hij van een bepaalde taalrol deel uitmaakt wanneer hij voordrachten moet verrichten.

Antwoord van de verzoekende partijen

A.10.1. Elke regel die het verlenen van een bepaalde bevoegdheid aan de gemeenschaps- of de gewestinstellingen of één ervan behelst zodat zulk een instelling die bevoegdheid concreet in werking kan stellen, moet als een bevoegdheidsverdelende regel worden beschouwd.

A.10.2. Wanneer de door de Ministerraad verdedigde opvatting zou worden doorgetrokken zou dat erop neerkomen dat het Arbitragehof bijvoorbeeld niet zou kunnen censureren :

- een gewone wet die, ondanks de bewoordingen van artikel 166, § 2, van de Grondwet, aan een bepaald orgaan van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest de uitoefening van de bevoegdheden van de Brusselse Agglomeratie inzake brandbestrijding of dringende medische hulpverlening zou toekennen;

- een gewone wet die, ondanks artikel 142 van de Grondwet, aan een orgaan of een gedeelte van een orgaan van één gewest of gemeenschap de bevoegdheid zou toewijzen om de leden van het Arbitragehof te benoemen, voor zover de wetgever er de nadruk op legt dat de bevoegdheid federaal blijft en slechts de uitoefening ervan wordt toegewezen;

- een gewone wet volgens welke de voorzitter van de Vlaamse Regering de federale bevoegdheden inzake belastingen, sociale zekerheid, verdediging van het grondgebied, politie, enz. zou uitoefenen.

A.10.3. Men zou dan in een parallel stelsel terechtkomen van bevoegdheidsverdeling waarvan het Arbitragehof geen kennis zou kunnen nemen, terwijl het stelsel overhoop zou worden gehaald dat het Hof precies moet handhaven.

A.10.4. De Eerste Minister van zijn kant heeft uitdrukkelijk toegegeven dat bij het Hof een beroep kan worden ingesteld op basis van artikel 1 van de Grondwet - met inbegrip van het derde en het vierde lid ervan, die artikel 163 zijn geworden -, en op basis van de « bepalingen van de bijzondere wet die paragraaf 2, tweede lid, zullen verduidelijken » (thans het tweede lid van artikel 163) (*Gedr. St.*, Kamer, 1992-1993, nr. 722/13, p. 276).

A.10.5. Onjuist is de bewering dat artikel 359 van de gewone wet van 16 juli 1993 alleen ter uitvoering van artikel 151, tweede lid, van de Grondwet werd aangenomen, dat trouwens geen machtiging aan de wetgever, de gewone noch de bijzondere, verleent.

A.10.6. Overigens bepaalt artikel 163 van de Grondwet dat de provinciale bevoegdheden die noch tot de gemeenschaps- noch tot de gewestaangelegenheden behoren, uitsluitend en alleen door het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest worden uitgeoefend. De bestreden bepaling is ongrondwettig vermits zij de voordracht van de kandidaten niet aan het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, maar aan de taalgroepen toewijst, die de organen zijn niet van het Gewest maar van twee andere bestuurslichamen : de Vlaamse Gemeenschapscommissie en de Franse Gemeenschapscommissie. Die ongrondwettigheid werd trouwens aangeklaagd in de rechtsleer.

A.10.7. Wat de schending van de artikelen 107^{quater} (thans 3 en 39) en 108ter, § 3, eerste lid (thans 136, eerste lid) van de Grondwet betreft, is het van tweeën één.

A.10.8. Ofwel zijn de in artikel 359 beoogde taalgroepen slechts onderdelen van de Raad van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. In dat geval versterkt artikel 39 van de Grondwet de vereiste van een bijzondere meerderheid voorgeschreven bij artikel 163.

A.10.9. Ofwel zijn ze de respectieve organen van de Franse en de Vlaamse Gemeenschapscommissie. In dat geval versterkt artikel 136, eerste lid, van de Grondwet het verbod van artikel 163 om hun andere dan communautaire aangelegenheden toe te vertrouwen, bovendien door een gewone wet.

Ten aanzien van het tweede middel

A.11.1. Niets wettigt de stelling dat het door de verzoekende partijen aangeklaagde onderscheid door de Grondwetgever zou zijn aanvaard. Het vloeit niet voort uit artikel 151, tweede lid, van de Grondwet, dat eenvoudig een onderscheid in het leven roept tussen de magistraten van de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel die door de provincieraad van Vlaams-Brabant of door die van Waals-Brabant kunnen worden voorgedragen en de magistraten die door de Raad van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest kunnen worden voorgedragen, wat zeer verschillend is.

A.11.2. Artikel 359 van de gewone wet wijzigt artikel 43 van de wet van 15 juni 1935 niet, maar vult het aan.

Niets verbiedt weliswaar de provincieraad van Vlaams-Brabant en de Nederlandse taalgroep van de Raad van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest Franstalige kandidaten, en omgekeerd de provincieraad van Waals-Brabant en de Franse taalgroep van de Raad van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest Nederlandstalige kandidaten voor te dragen. Maar dat bezwaar brengt de verantwoording van artikel 359 opnieuw in het geding, aangezien de wetgever van de omgekeerde vaststelling uitging.

Ten aanzien van artikel 360, §§ 2 en 3, van de gewone wet van 16 juli 1993

A.13. Er wordt verwezen naar het verzoekschrift en beklemtoond dat, ongeacht de verantwoording van de bestreden regel, deze tot onevenredige gevolgen leidt. De argumenten die door de Ministerraad naar voren worden gebracht, bevestigen dat de federale wetgever aan een gerechtelijk lichaam de zorg heeft willen toevertrouwen toe te zien op politieke evenwichten, terwijl het zich slechts met functionele evenwichten zou moeten bezighouden.

Ten aanzien van de ontvankelijkheid

B.1. De eerste twee verzoekende partijen, die de artikelen 360, §§ 2 en 3, en 361 van de gewone wet van 16 juli 1993 aanvechten, zijn respectievelijk kamervoorzitter en raadsheer in het Hof van Beroep te Brussel. Zij worden door die bepalingen, die betrekking hebben op de voordracht van kandidaten tot functies waarin zij zelf werden benoemd, niet rechtstreeks geraakt. De mogelijke gevolgen van de toepassing van dergelijke bepalingen op de werking van het rechtscollège waartoe zij behoren zijn potentieel en onrechtstreeks. Zij doen niet blijken van het zekere, rechtstreekse en persoonlijke belang dat als voorwaarde is gesteld voor de ontvankelijkheid van een beroep tot vernietiging.

B.2. De derde verzoekende partij is ondervoorzitter in de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel. Zij heeft het recht zich kandidaat te stellen voor een plaats van raadsheer in het Hof van Beroep te Brussel. Zij doet blijken van een persoonlijk belang bij de vernietiging van de voormelde artikelen 360, §§ 2 en 3, en 361.

B.3. De vierde verzoeker is rechter in de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel. Hij heeft het recht zich kandidaat te stellen voor een plaats van ondervoorzitter in die rechtbank en voor een plaats van raadsheer in het Hof van Beroep te Brussel. Hij heeft een persoonlijk belang bij de vernietiging van de artikelen 359, 360, §§ 2 en 3, en 361 van de gewone wet van 16 juli 1993.

B.4. Het beroep is ontvankelijk in zoverre het is ingesteld door de vierde verzoekende partij. In zoverre het is ingesteld door de derde verzoekende partij is het ontvankelijk voor zover het gericht is tegen de artikelen 360, §§ 2 en 3, en 361 van de gewone wet van 16 juli 1993.

Het is onontvankelijk voor het overige.

Ten aanzien van de in het geding zijnde grondwettelijke en wettelijke bepalingen

B.5. Krachtens artikel 5, eerste lid (vroeger artikel 1, tweede lid), van de Grondwet, dat op 1 januari 1995 in werking is getreden, wordt de vroegere provincie Brabant gesplitst in twee provincies : de provincie Vlaams-Brabant en de provincie Waals-Brabant.

Het grondgebied van de twee provincies stemt overeen met de gedeelten van het grondgebied van de vroegere provincie Brabant die respectievelijk in het Vlaamse en het Waalse Gewest zijn gelegen.

Het tweetalig administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad, van zijn kant, wordt bij de artikelen 5 en 163 van de Grondwet aan de verdeling van het grondgebied in provincies onttrokken.

B.6. Als gevolg van die splitsing moeten de bevoegdheden van de vroegere provincie Brabant verdeeld worden tussen de organen die ze voortaan uitoefenen. Het principe van die verdeling wordt gesteld in de artikelen 151 (vroeger artikel 99) en 163 (vroeger artikel 1, derde lid) van de Grondwet. Onder meer de uitvoering ervan is geregeld in de bestreden bepalingen van de gewone wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur.

B.7. Artikel 151 van de Grondwet bepaalt :

« De vrederechters en de rechters in de rechtbanken worden rechtstreeks door de Koning benoemd.

De raadsheren in de hoven van beroep en de voorzitters en ondervoorzitters der rechtbanken van eerste aanleg binnen hun rechtsgebied worden door de Koning benoemd uit twee lijsten van twee kandidaten, de ene door die hoven, de andere, naar gelang van het geval, door de provincieraden en de Raad van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest voorgelegd.

De raadsheren in het Hof van Cassatie worden door de Koning benoemd uit twee lijsten van twee kandidaten, de ene door het Hof van Cassatie, de andere beurtelings door de Kamer van volksvertegenwoordigers en door de Senaat voorgelegd.

In beide gevallen mogen de op een lijst voorgedragen kandidaten ook op de andere worden voorgedragen.

(...) ».

B.8. Artikel 163 van de Grondwet bepaalt :

« De bevoegdheden die in het Vlaamse en het Waalse Gewest worden uitgeoefend door verkozen provinciale organen, worden in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad uitgeoefend door de Vlaamse en de Franse Gemeenschap en door de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, elk voor wat betreft de aangelegenheden die krachtens de artikelen 127 en 128 tot hun bevoegdheid behoren, en door het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest voor wat de andere aangelegenheden

betreft.

Evenwel stelt een wet, aangenomen met de meerderheid bepaald in artikel 4, laatste lid, de nadere regelen vast volgens welke het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest of elke instelling waarvan het de leden benoemt, de in het eerste lid bedoelde bevoegdheden uitoefent die geen in artikel 39 bedoelde aangelegenheden betreffen. Een wet aangenomen met dezelfde meerderheid stelt de nadere regelen vast voor de toewijzing aan de in artikel 136 bedoelde instellingen van bepaalde of van alle in het eerste lid bedoelde bevoegdheden die in de artikelen 127 en 128 bedoelde aangelegenheden betreffen. »

B.9. Artikel 359 van de gewone wet van 16 juli 1993 voegt aan artikel 196, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek een bepaling toe, luidend als volgt :

« Wanneer evenwel in de rechtbank van eerste aanleg van Brussel het ambt van voorzitter openvalt, stellen de Brusselse Hoofdstedelijke Raad en de provincieraad van Vlaams-Brabant elk één kandidaat voor. Beide kandidaten vormen, in alfabetische volgorde, samen de in artikel 99 van de Grondwet bedoelde lijst van twee kandidaten.

Het aantal voordrachten die de provincieraad of de taalgroep voor openstaande plaatsen van ondervoorzitters in de Rechtbank van eerste aanleg van Brussel mogen indienen, is bepaald als volgt :

De Franse taalgroep van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad dient voordrachten in voor 9 of voor 8 plaatsen, naargelang de door de provincieraad van Vlaams-Brabant of de door de Brusselse Hoofdstedelijke Raad voorgestelde kandidaat tot voorzitter van de Rechtbank van eerste aanleg werd benoemd.

De Nederlandse taalgroep van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad dient voordrachten in voor 2 plaatsen.

De provincieraad van Vlaams-Brabant dient voordrachten in voor 4 of voor 5 plaatsen, naargelang de door de provincieraad van Vlaams-Brabant of de door de Brusselse Hoofdstedelijke Raad voorgestelde kandidaat tot voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg werd benoemd.

De Koning stelt, na elke benoeming van een nieuwe voorzitter en voor de eerste maal in januari 1995, bij een in Ministerraad overlegd besluit, een lijst op van de in de Rechtbank van eerste aanleg van Brussel in functie zijnde ondervoorzitters. Zij worden gerangschikt volgens ancinniteit, beginnend met de ondervoorzitter die de hoogste ancinniteit heeft. Bij elk van de aldus gerangschikte ondervoorzitters wordt aangeduid of in zijn vervanging zal worden voorzien door de Franse taalgroep van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad, de Nederlandse taalgroep van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad of de provincieraad van Vlaams-Brabant. »

B.10. Artikel 360 van de gewone wet van 16 juli 1993 wijzigt artikel 213 van het Gerechtelijk Wetboek, dat voortaan als volgt luidt :

« De voordracht van een openstaande plaats van raadsheer geschiedt door de provincieraad of de taalgroep van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad die de magistraat heeft voorgedragen ingevolge wiens vertrek de plaats is opgevallen.

Het aantal voordrachten die de provincieraden voor openstaande plaatsen van raadsheer mogen indienen, is bepaald als volgt :

(...)

2° Hof van beroep te Brussel

De Franse taalgroep van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad dient voordrachten in voor 19 plaatsen.

De Nederlandse taalgroep van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad dient voordrachten in voor 5 plaatsen.

De provincieraad van Vlaams-Brabant dient voordrachten in voor 19 plaatsen.

De provincieraad van Waals-Brabant dient voordrachten in voor 6 plaatsen. (...) »

B.11. Artikel 361 van de gewone wet van 16 juli 1993 voegt in artikel 349 van het Gerechtelijk Wetboek na het tweede lid een lid in, luidend als volgt :

« Over de voordracht van iedere kandidaat voor een opengevallen plaats van raadsheer in het Hof van beroep te Brussel wordt beslist bij meerderheid van ten minste 26 stemmen. »

B.12. De aangevochten bepalingen van de gewone wet van 16 juli 1993 gaan over de voordracht van de kandidaten voor de plaatsen van ondervoorzitter van de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel en van raadsheer in het Hof van Beroep te Brussel. Die bepalingen zijn aangenomen met toepassing van het voormelde artikel 151 van de Grondwet, dat voorkomt in hoofdstuk VI van titel III van de Grondwet, dat gewijd is aan de rechterlijke macht. Zij vallen dus niet onder de werkingssfeer van hoofdstuk VIII van titel III van de Grondwet, dat gewijd is aan de bevoegdheden van de provinciale instellingen, waarin het voormelde artikel 163 voorkomt.

Ten aanzien van de door de Ministerraad opgeworpen exceptie van onbevoegdheid

B.13. De Ministerraad betwist dat het Hof bevoegd is om te beoordelen of de bestreden bepalingen met de bijzondere meerderheid moesten worden aangenomen. De Ministerraad stelt dat artikel 163, tweede lid, van de Grondwet, dat een goedkeuring met de bijzondere meerderheid vereist, geen bevoegdheidsverdelende regel bevat. De Ministerraad voegt eraan toe dat artikel 151, tweede lid, van de Grondwet, anderzijds, niet de aanneming van een bijzondere-meerderheidswet met het oog op de uitvoering ervan vereist.

B.14. Artikel 151, tweede lid, van de Grondwet wijst aan de provincieraden en aan de Raad van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest de voordracht toe van kandidaten voor gerechtelijke functies. Het brengt aldus een bevoegdheidsverdeling tot stand tussen de federale Staat en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Het Hof is bevoegd om te onderzoeken of de federale wetgever, met de gewone meerderheid, de uitoefening van die bevoegdheid door de Raad van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest vermocht te regelen.

B.15. De exceptie van onbevoegdheid kan niet worden ingewilligd.

Ten aanzien van de artikelen 359 en 360 van de gewone wet van 16 juli 1993

Ten aanzien van het eerste middel

B.16. Artikel 359 van de gewone wet van 16 juli 1993 wordt aangevochten in zoverre het betrekking heeft op de voordrachten voor de plaatsen van ondervoorzitter van de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel.

Artikel 360 van dezelfde wet heeft betrekking op de voordrachten voor de plaatsen van raadsheer in het Hof van Beroep te Brussel.

Die twee bepalingen stellen het aantal kandidaten vast die respectievelijk door elk van de hiertoe aangewezen politieke overheden zullen worden voorgedragen en gaan over de wijze waarop de bij artikel 151, tweede lid, van de Grondwet toegewezen bevoegdheden door de overheden die dat artikel aanwijst worden uitgeoefend, rekening houdend, wat de Raad van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreft, met het bestaan van de taalgroepen die deze Raad uitmaken, zoals zij bij artikel 23 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen zijn vastgesteld.

B.17. Zoals uiteengezet wordt in B.12, werden de bestreden bepalingen aangenomen ter uitvoering niet van artikel 163, tweede lid, maar van artikel 151 van de Grondwet. Noch die bepaling, noch enige andere in het middel aangevoerde grondwetsbepaling vereist dat de wet

waarbij het Gerechtelijk Wetboek in overeenstemming wordt gebracht met de bij artikel 151, tweede lid, van de Grondwet tot stand gebrachte bevoegdheidsverdeling, met de bijzondere meerderheid wordt aangenomen.

B.18. Het middel is niet gegrond.

Ten aanzien van het tweede middel

B.19. De bestreden bepalingen beperken zich tot de voordracht voor vacatures, respectievelijk voor de functies van ondervoorzitter van de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel en van raadsheer in het Hof van Beroep te Brussel. Zij wijzigen op generlei wijze de taalevenwichten die vastgesteld zijn bij de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, inzonderheid hoofdstuk VI ervan.

Het komt de overheden die belast zijn met het toepassen van die bepalingen toe de in de artikelen 10 en 11 van de Grondwet ingeschreven beginselen van gelijkheid en niet-discriminatie in acht te nemen, en dit onder controle van de bevoegde rechtscolleges.

B.20. Het middel is niet gegrond.

Ten aanzien van artikel 361 van de gewone wet van 16 juli 1993

B.21. Het Hof van Beroep te Brussel omvat 25 Franstalige en 24 Nederlandstalige raadsheren. Die bijzonderheid verantwoordt dat de voordracht van de kandidaten kan geschieden volgens regels die verschillen van die welke gelden voor de andere hoven van beroep.

B.22. Wat de voordrachten door het Hof van Beroep te Brussel betreft, is de federale wetgever, door te eisen dat de voordrachten geschieden met een meerderheid van 26 stemmen, afgeweken van de regel van de volstreekte meerderheid waarin artikel 349, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek voorziet.

B.23. Door erop toe te zien dat de voordrachten geschieden door een meerderheid die steeds groter is dan het aantal raadsheren die op grond van hun einddiploma aangewezen worden als

Franstalig of Nederlandstalig, heeft de wetgever een maatregel genomen die niet onverantwoord is.

B.24. De enige vereiste van een bijzondere meerderheid loopt geenszins vooruit op de criteria die zullen worden toegepast om de kandidaten te kiezen. Zij doet afbreuk noch aan artikel 151 van de Grondwet, noch aan de onpartijdigheid, noch aan de onafhankelijkheid, noch aan de vrijheid van keuze van diegenen welke die meerderheid samenstellen. Integendeel, door te beletten dat kan worden beweerd dat een kandidaat uitsluitend zou zijn voorgedragen door raadsheren die hun diploma hebben behaald in dezelfde taal als hij, heeft de wetgever willen vermijden dat de objectiviteit van de voordrachten in twijfel zou worden getrokken.

B.25. Het middel is niet gegrond.

Om die redenen,

het Hof

verwerpt het beroep.

Aldus uitgesproken in het Frans, het Nederlands en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 16 februari 1995, door de voormelde zetel, waarin rechter E. Cerexhe voor de uitspraak is vervangen door rechter R. Henneuse, overeenkomstig artikel 110 van de voormelde wet.

De griffier,

De voorzitter,

L. Potoms

M. Melchior